

Zpráva o činnosti Českého výboru ICOM v roce 2007

Předsednictvo Českého výboru ICOM pracovalo v uplynulém roce ve složení:
Zuzana Strnadová (předsedkyně),
Růžena Gregorová (tajemnice),
Vlastimil Vykydal (pokladník),
Michal Beneš a René Klimeš (členové předsednictva).
Jménem tohoto předsednictva vám předkládám zprávu o činnosti za rok 2007.

Členské a organizační záležitosti

Členská základna Českého výboru ICOM je v posledních letech stabilizovaná a v obou kategoriích – individuální i institucionální – dochází pouze k malým výkyvům. V roce 2007 jsme měli 127 individuálních členů, jednoho čestného člena a 46 institucionálních členů.

Předsednictvo Českého výboru ICOM se v průběhu roku sešlo 3x (11. 1., 5. 4. a 20. 8.), jednání probíhala v Brně i v Praze. Kromě toho jsme uskutečnili několik operativních schůzek dvou- až tříčlenných, naléhavé záležitosti řešíme průběžně operativními konzultacemi telefonicky či e-mailem. Mgr. René Klimeš se stará o naši webovou stránku www.cz-icom.cz a průběžně ji aktualizuje, takže věřím, že máte možnost získávat všechny informace, které potřebujete. Ráda bych při této příležitosti svým kolegům z předsednictva poděkovala za pružnou a efektivní spolupráci při zajišťování činnosti ČV ICOM.

Členové předsednictva ČV ICOM jsou zváni k účasti na akcích, pořádaných jinými organizacemi: kromě pravidelné účasti na jednáních senátu AMG kterých se účastní Zuzana Strnadová i V. Vykydal a která nám pomáhá udržovat úzký pracovní kontakt s tímto profesním sdružením. Na začátku roku 2007 se uskutečnilo společné zasedání předsednictva ČV ICOM a exekutivy AMG – v těchto jednáních miníme pokračovat i nadále.

Spolupráce s profesními institucemi

I v minulém roce jsme se mohli opírat o dobrou spolupráci s Ministerstvem kultury ČR, a to zejména s odborem movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií. Trvalá podpora a vstřícnost ze strany OMG je pro vlastní činnost Českého výboru ICOM rozhodující.

Již tradičně jsme příspěvkem na vydání sborníku podpořili uspořádání Konference konzervátorů a restaurátorů s mezinárodní účastí, která se z iniciativy Komise konzervátorů-restaurátorů a preparátorů AMG (na konferenci byl schválen nový název komise jako Komise konzervátorů-restaurátorů) a Technického muzea v Brně konala tentokrát ve Znojmě ve dnech 4. – 6. září 2007. Konference byla vůbec největší v dosavadní historii, zúčastnilo se více než 250 nejen konzervátorů a restaurátorů, ale i zájemců z knihoven a archivů, pracovníků památkové péče, vysokoškolských studentů a pedagogů z České republiky, Slovenska, Polska, Rakouska a Francie. Program konference zahrnoval řadu příspěvků, které byly rozděleny do přednáškových bloků dle jednotlivých témat Průzkum kovových předmětů; Ochrana a ošetřování dřeva, Průzkum kamene a silikátů; Preventivní konzervace a moderní přístupy k prezentaci sbírek; Průzkum a ošetřování papíru; Konzervace a restaurování muzejních sbírkových předmětů. Konference opět ukázala trendy, které se uplatňují v oblasti ochrany kulturního dědictví. Důraz je kladen hlavně na preventivní konzervaci, kvalitní průzkum památek a odpovídající dokumentaci zásahu. Interdisciplinární povaha oboru vyžaduje spolupráci celé řady vědních disciplin. Hlavním bodem setkání bylo pokračování rozsáhlé diskuse nad etickými zásadami a dalšími palčivými otázkami, se kterými se členové komise konzervátorů a restaurátorů setkávají při své praxi. Na konferenci byl přijat návrh „Dokumentu o profesi konzervátora-restaurátora AMG ČR“.

Český komitét Modrého štítu v r. 2007

Počátkem r. 2007 dokončil ČV ICOM jednání s koordinátorem komise Evropského parlamentu pro přípravu evropské direktivy pro prevenci a odstraňování rizik povodní. Vynaložené úsilí přineslo úspěch, nová direktiva Evropského parlamentu a Rady č. 2007/60/EC byla publikována 23. 10. 2007 a zakotvila preference kulturního dědictví ve všech bodech ustanovení tak, aby se mu dostalo náležitě pozornosti a ochrany ihned po záchraně lidských životů a zdraví. Věříme, že se

litera direktivy přenesse rovněž do národních legislativ EU.

V následujících měsících se ČKMŠ věnoval přípravě elektronické publikace ze semináře Klimatizace v muzeích, knihovnách a archivech, která se s za přispění ČV ICOM konala v listopadu 2006. V současné době se dokončují překlady referátů zahraničních přednášejících. DVD bude obsahovat rovněž manuál k metodám sanace a materiálům první pomoci v krizové situaci a manuál IFLA „Živelní pohromy a havárie – prevence a plánování“. Bude distribuováno prostřednictvím AMG do všech sektorů ČKMŠ, samozřejmě včetně ICOM.

ČKMŠ se dále zabýval krádežemi v archivech a knihovnách z poslední doby. Vedení archivní správy, které v odezvě na vzniklé ztráty připravuje semináře o ochraně předkládaného studijního a badatelského materiálu, přislíbilo umožnit účast rovněž archivářům z ostatních sektorů stejně jako knihovníkům a pracovníkům muzeí a galerií. Protože se při jednání o této problematice ukázalo, že efektivní opatření na zabezpečení archiválií a knihovnických fondů značně komplikuje extenzivní interpretace zákona na ochranu osobních údajů, připravuje ČKMŠ podnět pro ředitele Ústavu na ochranu osobních údajů na změnu této praxe v tom smyslu, aby instituce působící v oblasti kulturního dědictví získaly oprávnění evidovat osobní údaje jednoznačně identifikující badatele a čtenáře a tyto údaje ukládat po dobu 20 let a poté předávat archivům.

Generální konference ICOM ve Vídni

Generální konference ve dnech 20. – 22. 8. 2007 ve Vídni byla nejdůležitější událostí v činnosti ICOM v roce 2007. Hlavním tématem konference bylo univerzální kulturní dědictví ve vztahu k muzeím. Na GK bylo zvoleno nové vedení ICOM, prezidentkou ICOM pro období 2007-2010 byla opět zvolena Alissandra Cummins; na závěrečném plenárním zasedání byla schválena rezoluce o ochraně a podpoře kulturního dědictví. Za Českou republiku se jí zúčastnilo 27 zástupců muzeí a galerií, aktivní účast 15 z nich podpořil svým příspěvkem i ČV ICOM. Jednalo se především o podporu aktivních členů jednotlivých komisí a předsednictva ČV ICOM. 3 členové předsednictva ČV ICOM (Strnadová, Gregorová, Klimeš) se zúčastnili voleb do výkonné rady ICOM a dále pak zasedání jednotlivých komisí. Za další dva členy (Beneš, Vykydal), kteří se z důvodu pracovního vytížení a nemoci nemohli GK zúčastnit, na základě zmocnění hlasovali Dr. Tlachová a Ing. Jirásek.

Dále ČV ICOM v jednotlivých komisích zastupovali :

PhDr. Eva Uchalová a Dr. Konstantina Hlaváčková (UPM) – oděvní sekce ICOM; kolegyně Uchalová byla i kandidátkou na předsedkyni sekce – tuto kandidaturu však z důvodu pracovního vytížení nepřijala.

PhDr. Helena Koenigsmarková (UPM) – účastnila se zasedání komise skla i komise muzeí užitého umění a designu. Byla na kandidátce na předsedkyni ICDAD.

PhDr. Milan Hlaveš (UPM) – aktivně působil v komisi skla.

PhDr. Daniela Karasová (UPM i jako individuální členka) – aktivně se zúčastnila všech zasedání i doprovodných akcí komise DEMHIST.

PhDr. L. Anděl (katedra UNESCO Masarykovy univerzity v Brně) – jednal v rámci komise ICR.

Mgr. Vlk a Dr. Koukal (Valašské muzeum v přírodě) – zasedání prezidia AIMA, účast na jednání etnografické komise.

Rudolf Pohl (NM) – účast v komisi pro management INTERCOM

PhDr. Eva Wolfová – práce v komisi literárních muzeí.

PhDr. Kateřina Tlachová (MG) –INTERCOM - komise pro management muzeí.

RNDr. Růžena Gregorová (MZM) – aktivní účast v komisi NATHIST.

PhDr. Zuzana Strnadová – INTERCOM - komise pro management muzeí.

Mgr. René Klimeš – AVICOM – komise pro audiovizuální, zvukové a obrazové nové technologie.

Ing. Jirásek své předsednictví komise pro bezpečnost na Generální konferenci ICOM ve Vídni v srpnu 2007 ukončil – stanovy neumožňují kandidovat potřetí. Chtěla bych mu na tomto místě jménem ČV ICOM poděkovat ze velmi dobrou práci a reprezentaci ČV ICOM na této vrcholné úrovni. Věřím, že svých bohatých zkušeností bude i nadále využívat ve prospěch ČV ICOM.

Na GK ICOM se novým předsedou komise IC MEMO (komise památníků utrpení) stal doc. PhDr.

Vojtěch Blodig z památníku Tereziín.

Spolupráce s orgány ICOM

Spolupráce ČV ICOM se sekretariátem ICOM v Paříži je tradičně dobrá a operativní, hlavně díky naší naší tajemnici Růženě Gregorové a vstřícnému přístupu pracovníků pařížského sekretariátu při řešení našich požadavků. Pravidelně se navzájem informujeme o své činnosti a v součinnosti vyřizujeme členskou agendu. Předsedkyně ČV se v minulém roce zúčastnila každoročního, tentokrát 69. zasedání zasedání Poradního sboru ICOM ve Vídni, který projednává další rozvoj a směřování organizace a vydává doporučení valnému shromáždění ICOM. Na tomto zasedání bylo také zvoleno nové předsednictvo Poradního sboru, novým předsedou se stal Knut Wik z Norska.

Za velmi důležitou a inspirativní pro práci ČV ICOM považujeme spolupráci v rámci střeoevropské regionální skupiny CEICOM, jejíž setkání se uskutečnilo při příležitosti generální konference ICOM ve Vídni a kterého se zúčastnila Z. Strnadová a R. Gregorová. Zasedání se kromě nás zúčastnili zástupci ICOM ze Slovenska, Polska, Slovinska, Chorvatska, Maďarska, Rakouska a Německa. Na programu byly zprávy o situaci národních výborů v jednotlivých zemích a jednání, týkající se činnosti CEICOM v nadcházejících letech.

Ve Vídni jsem se také společně s výkonnou ředitelkou AMG ČR Aničkou Komárkovou zúčastnila setkání představitelů národních asociací muzeí a galerií.

Vlastní činnost Českého výboru ICOM

Posláním ČV ICOM je zejména podpora a rozvoj kulturní spolupráce, vědecké práce členů a její propojení se zahraničními programy. Nadále jsme se věnovali činnosti směřující ke zlepšení ochrany kulturního dědictví, zprostředkování poznatků ze zahraničí a rozvoji mezinárodní spolupráce. Podporujeme projekty zaměřené na naše handicapované spoluobčany.

S velkým uspokojením konstatujeme, že naši členové využívají svého členského práva a hlásí se do komisí podle svého odborného zájmu. Zájem členů ČV o práci v mezinárodních odborných komisích ICOM i jejich účast v reprezentativních orgánech těchto komisí se postupně zvyšuje. O většině z nich jsem již informovala v souvislosti se zprávou o generální konferenci ICOM ve Vídni.

Uvítáme, pokud nás budete o svých aktivitách v ICOM a přidružených organizacích informovat, protože nám to zpětně umožní lépe ICOM a vaše aktivní působení na jeho půdě propagovat a podporovat (včetně finančních příspěvků na účast na konferencích).

Jako každoročně jsme se snažili maximálně využít květnového Mezinárodního dne muzeí k propagaci naší práce. Tradičně rozesíláme tiskovou informaci k tématu, které je pro daný rok zvoleno, v roce minulém to bylo téma „Muzea a kulturní dědictví“ a ve spolupráci s OMG MK ČR a AMG vyslovujeme apel na všechna muzea a galerie, aby při této příležitosti umožnila volný vstup do svých expozic a výstav a v rámci možností i obohatila svoji nabídku o doprovodný program. V posledních letech nachází den muzeí odezvu nejen v jednotlivých institucích, ale má i poměrně dobré pokrytí v médiích – informace o něm přináší rozhlas, televize i tisk.

AMG a MK ČR vyhláší u příležitosti Mezinárodního dne muzeí cenu Gloria musaealis. ČV se k nim v loňském roce opět připojil vyhlášením Ceny českého výboru ICOM, která bude udělena letos v květnu. Naším zástupcem v odborné porotě je Mgr. Hana Klimešová. Cenu ČV ICOM uděluje předsednictvo Českého výboru ICOM na základě doporučení poroty soutěže některému ze soutěžních projektů přihlášených do hlavních kategorií, kterými jsou muzejní výstava, publikace a muzejní počin roku. Při výběru laureáta je kladen zvláštní zřetel na ta kritéria a aspekty muzejní práce, které ICOM programově podporuje, tzn. výsledky mezinárodní spolupráce, společné projekty účastníků z různých zemí, projekty s mimořádně přínosným kulturně-výchovným prvkem nebo aktivity zpřístupňující muzea tělesně a smyslově postiženým. V minulém roce cenu ČV ICOM za rok 2006 získal projekt Židovského muzea v Praze „Rok s židovskou kulturou - 100 let Židovského muzea v Praze“.

Prostřednictvím svých členů byl Výbor zapojen i do pracovního týmu k zajištění úkolů spojených

se zpracováním Koncepce transformace příspěvkových organizací zřizovaných Ministerstvem kultury.

Předsedkyně ČV ICOM byla členkou komise při výběrovém řízení na ředitele Odboru muzeí a galerií Ministerstva kultury.

Dále jsme podpořili účast našich členů na důležitých mezinárodních konferencích a jednáních v zahraničí :

Ing. Martin Mrázek a Mgr. Jitka Vrajová z Technického muzea v Brně s podporou ČV ICOM a Dušan Perlík ze středočeského muzea v Roztokách u Prahy, který získal finanční dotaci přímo z centra ICOM v Paříži, se zúčastnili mezinárodní konference ICOM CC (Committee for Conservation) Metal WG (Working Group) 07 v Amsterdamu v Holandsku. Jednalo se o pravidelné tříleté zasedání konzervátorů kovů sdružených v rámci ICOM.

Ve dnech 30. 4. – 6. 5. 2007 se uskutečnilo výroční zasedání EMF (Evropského muzejního fóra) a vyhodnocení ceny EMYA (Evropského muzea roku) ve Španělsku. V roce 2007 se Cena Evropského muzea roku, která je nejvýraznější aktivitou EMF udělovala již potřicáté. Jednání se jako národní korespondentka a reprezentantka ČV ICOM zúčastnila paní doktorka Jana Součková. Nejprve proběhly prezentace muzeí ucházejících se o cenu Evropského muzea roku 2006.

Jednání se zúčastnilo celé představenstvo EMF, členové hodnotícího komitétu, většina národních korespondentů a více než 150 zástupců muzeí z 28 evropských států. Mimořádně se tentokrát zúčastnila také patronka AMF belgická královna Fabiola. Do soutěže se přihlásilo 46 muzeí z 20 států Evropy – z ČR se soutěže účastnilo Národní muzeum - Musaion. Hodnotící komise konstatovala, že je stále těžší dospět k jednoznačnému závěru, neboť obecné standardy mezi novými evropskými muzei se stále zvyšují a mnoho muzeí dosahuje stejné úrovně. Jury opětovně konstatovala, že vybraná muzea dosáhla srovnatelné a velmi dobré úrovně, takže volba byla velice obtížná a konkurence v tomto roce velmi tvrdá. Jak tvrdá naznačí třeba, že Archeologické muzeum v Athénách, jedno z nejnavštěvovanějších evropských muzeí, plně obdivovaných exponátů, nepostoupilo do užšího výběru. Nominace pro cenu Evropského muzea roku se tak stává jistou známkou kvality, puncem standardu oceněného evropského muzea.

Michelettiho cenu pro nejslibnější technické nebo industriální muzeum obdržela Brunelova ss Velká Británie z Bristolu. Byl tak oceněn mimořádný výkon, financovaný ze soukromě dotované nadace: rezivějící vrak byl dopraven z Falklandských ostrovů do Bristolu, tam restaurován a rekonstruován tak, aby prohlídka – usnadněná výtahy i handicapovaným – nabídla jedinečné poznatky historie, kultury i technických kvalit lodi.

Cenu Rady Evropy získalo Mezinárodní muzeum reformace v Ženevě, jako jediné evropské muzeum věnující se tomuto tématu. Soustředí se sice na Kalvina, ale zabývá se i dalšími nositeli tohoto náboženského směru. Udržuje těsné kontakty s příbuznými institucemi a univerzitami v zahraničí a představuje významný příspěvek k náboženské toleranci.

Cena Evropského muzea roku 2007 byla udělena Německému středisku emigrace z Bremerhavenu. Budova vystavěná pro tento účel v docích, odkud se sedm milionů lidí z Německa a z východní Evropy vypravilo do Nového světa, umožňuje scénickými efekty a multimediálními instalacemi procítit kroky z doků na loď a dál do nejistoty neznámé zaslíbené země. Instituce má rozsáhlý archiv s dokumentací ke všem emigrantům, kteří přístavem prošli, a umožňuje zájemcům vlastní výzkum.

Zvláštní uznání byla udělena pouze čtyři, a to muzeím, u nichž jury zaujala „svébytná koncepce, inovativní přístup k interpretaci a pozornost k potřebám návštěvníků“. A jak se zdá také netradiční obsahová zaměření: Vyzdviženo bylo Muzeum regionu Bresse ze Saint-Cyr-sur-Menthon, Francie, Muzeum psychiatrie z holandského Haarlemu, Železniční muzeum z Utrechtu, rovněž Holandsko a Středisko Paula Klee z Bernu, Švýcarsko

Ve dnech 25. 6. – 29. 6. 2007 se kolega Karel Sutorý zúčastnil jednání symposia „7th Plant Life of South West Asia“ v Turecku. Toto symposium se koná v pětiletých intervalech a věnuje se problémům vztahujícím se k jihovýchodní Asii. Symposium poskytlo přehled o nejnovějším vývoji

ve zkoumání vegetace této oblasti.

Kolegyně Gregorová se ve dnech 13. – 20. května 2007 v Carcassonu zúčastnila 5. mezinárodní konference Evropské asociace paleontologů obratlovců, jejíhož výboru je členkou. Prezentovala tu výsledky srovnávacího studia rybí fauny Západních Karpat a Íránu.

Kolega Šebela z MZM byl členem přírodovědné expedice do Ekvádoru, která navázala na výzkumy obratlovců na lokalitách deštných pralesů započatých v roce 2002 a 2005.

Kolega Nekuža z TM v Brně se ve dnech 14. – 17. listopadu 2007 zúčastnil mezinárodního semináře „Connecting Collecting“ ve Stockholmu ve Švédsku. Seminář byl zaměřen na dokumentaci současnosti a sběratelství jako klíče k budoucnosti v muzeích. Kolega Nekuža seznámil účastníky semináře s projektem mezinárodního semináře „Teorie a praxe – dokumentace současnosti“, který bude v roce 2008 zaměřen na výuku muzeologie na vysokých školách v Evropě.

Mgr. Berger z TM v Brně se v termínu 16. 6. – 8. 7. 2007 v rumunském Sibiu zúčastnil kursu s názvem „Preventivní konzervace : snižování rizik ve sbírkách“, který pořádala jedna z mezinárodních organizací náležejících pod UNESCO – ICCROM (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property). Posláním této instituce existující již 50 let, je podporovat a propagovat konzervaci a restaurování kulturního dědictví ve svých členských zemích i po celém světě.

Odborná exkurze muzejních pracovníků do severního Maďarska pořádaná ČV ICOM ve dnech 18. 9. – 22. 9. 2007

Český výbor ICOM zorganizoval koncem září 2007 další z řady odborných exkurzí pro své členy. Po předchozích úspěšných akcích (Francie, Holandsko, USA, Polsko, Vídeň, východní Slovensko) bylo zvoleno severní Maďarsko. Program zahrnující řadu významných tamějších muzeí byl dle časových možností doplněn o významné kulturně historické památky oblasti a poskytl tak účastníkům ucelený odborný i kulturní zážitek.

Navštívili jsme Győr, Lébeny, klášter Pannonhalma, Viszegrád, Szentendre, Budapešť,

Zsambék, Székesfehérvár, Veszprém, Tihany, Szombathely, Ják a Kőszeg.

Plánovaný program studijní cesty byl beze zbytku splněn. Exkurze se zúčastnilo 30 muzejních pracovníků z celé republiky. Účastníci hodnotili studijní cestu velmi pozitivně a vyjádřili zájem o další podobné akce, dokonce padl typ na cíl příští cesty, kterým by mohlo být Alsasko. Spolupráce ze strany maďarských kolegů-muzejníků byla ve všech případech velmi vstřícná a přispěla k dobrému dojmu z celé cesty.

Pro dnešní zasedání jsme pro Vás připravili prezentaci naší studijní cesty do Maďarska, která proběhne na závěr 1. bloku našeho jednání. Prezentovat bude Mgr. Aleš Flídr, který byl autorem programu i naším průvodcem.

Tolik tedy přehled činnosti Českého výboru ICOM v uplynulém roce 2007. Vážíme si vašeho soustavného zájmu o naši činnost a vaší aktivní účasti na ní, vážíme si již zmíněné dobré spolupráce s MK ČR a ostatními profesními sdruženími v ČR i v zahraničí, a upřímně děkuji vám všem. V neposlední řadě patří poděkování mým kolegům v předsednictvu, díky jejichž zodpovědnému přístupu a pracovnímu nasazení je tato činnost možná – jim tedy děkuji jménem svým i vašim.

Zuzana Strnadová, 27. února 2008